

Titulació	Tipus	Curs
Psicologia	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: José Luis Lalueza Sazatornil

Correu electrònic: jose Luis.lalueza@uab.cat

Equip docent

Joel Feliu Samuel Lajeunesse

Marisela Montenegro Martinez

Marta Padrós Castells

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No s'estableixen prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura.

Objectius

Psicologia Cultural i de la Comunicació forma part tant de la Menció Anàlisi i Intervenció Psicosocial, com de la Menció Anàlisi i Intervenció Psicoeducativa.

Aquesta assignatura s'orienta a desenvolupar eines teòriques i metodològiques que ens permetin entendre el desenvolupament personal i identitari en el context de les societats complexes i multiculturals on conviuen persones amb múltiples tradicions culturals (context transcultural) i que pertanyen a categories socials múltiples (context interseccional). Per això es revisen les teories sobre la producció de significat i les formes d'aproximar-nos al concepte de cultura. Es du a terme una anàlisi del context cultural general, tenint en compte els processos de globalització, l'imperialisme cultural i la consolidació de la societat de consum, amb la finalitat de reflexionar sobre els efectes d'aquest context cultural en la constitució de la persona. Es treballa la constitució de camps culturals específics, com és el cas de les minories sexuals, minories ètniques o les comunitats virtuals.

El curs parteix d'una perspectiva crítica que identifica els condicionants que estructuren les actuals formes de vida i explora processos comunicatius que permetin transformar l'actual hegemonia cultural, posant especial èmfasi en l'anàlisi i propostes de millora de la convivència i la inclusió social, així com la legitimació de la diversitat cultural, social i sexual. Per això l'assignatura adopta un procediment d'Aprenentatge Basat en

Reptes, identificant, en col·laboració amb un agent extern, un factor que media en els processos de construcció social, generant situacions d'opressió o de discriminació i cercant formes d'entendre-ho i d'intervenir-hi.

Objectius Formatius

- Conèixer les principals corrents teòriques als àmbits de la psicologia cultural i la psicologia de la comunicació.
- Identificar els processos culturals i de comunicació en la constitució personal i social.
- Analitzar els actuals models de convivència i generar propostes encaminades cap a la inclusió social.
- Desenvolupar la reflexió crítica sobre els processos culturals i comunicatius contemporanis i la seva influència.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Comunicar-se eficaçment, fent ús dels mitjans apropiats (orals, escrits o audiovisuals), tenint en compte la diversitat i tots aquells elements que puguin facilitar o dificultar la comunicació.
- Reconèixer la dimensió social de l'ésser humà, considerant els factors històrics i socioculturals que intervenen en la configuració psicològica humana.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
- Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar diferents pràctiques de socialització.
3. Analitzar el fenomen de la comunicació social en el context contemporani.
4. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
5. Aplicar conceptes i identificar processos en l'anàlisi del comportament de la persona en relació amb la seva pertinença a categories socials i al seu context social.
6. Aplicar conceptes i identificar processos psicosocials en l'anàlisi dels elements que faciliten i obstaculitzen la comunicació social.
7. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
8. Identificar conceptes i processos psicosocials que mostren la dimensió social i cultural del comportament.
9. Identificar les implicacions socials, econòmiques i/o mediambientals de les activitats acadèmico professionals de l'àmbit de coneixement propi.
10. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
11. Reconèixer diferents teories relacionades amb els processos de comunicació social.
12. Relacionar els diferents factors sociohistoricoculturals que fan possible el desenvolupament de l'ésser humà.
13. Treballar en equip.
14. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.
15. Utilitzar les eines adequades per a comunicar-se.
16. Utilitzar les eines de les tecnologies de la informació i la comunicació per a comprendre'n la influència en els processos comunicatius actuals.
17. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Continguts grup sencer

- Psicologia Cultural i de la Comunicació. Marcs conceptuals: teories clàssiques, modernes i postmodernes
- De les diferències culturals a l'explicació cultural de la ment. Narrativa i identitat
- Enfocament històric-cultural dels fenòmens socials. Teoria de l'activitat.
- Diversitat cultural i desenvolupament minoritari.
- Signes i significats. Processos de comunicació i mètodes d'interpretació en les ciències socials.
- Ideologia, hegemonia, raça, gènere i poder. Processos culturals i de la comunicació.
- TICs i comunicació. Noves tecnologies i nous espais de definició subjectiva i de relacions socials i de gènere.
- Postcolonialisme i pensament decolonial. Imperialisme cultural i minories. Desenvolupament del pensament crític i la perspectiva de gènere

Continguts del grup partit

Les pràctiques s'orienten a l'anàlisi de pràctiques socials i culturals a través de l'etnografia.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Seminaris en grup petit	12	0,48	2, 5, 6, 8, 12
Sessions grup sencer	24	0,96	2, 3, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 15, 16
Tipus: Supervisades			
Participació en fòrums virtuals	22	0,88	3, 11, 14, 15, 16
Tipus: Autònomes			
Lectura i anàlisi	22	0,88	2, 3, 5, 6, 8, 11, 12, 16
Preparació de presentacions orals	20	0,8	3, 11, 13, 14, 15, 16
Treballs d'avaluació	50	2	2, 3, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 15, 16

El grup complet treballarà en un seminari mitjançant la metodologia de l'aprenentatge basat en reptes (ABR).

A l'inici de curs es presentarà un repte rellevant per al camp de la psicologia cultural en col·laboració amb una entitat que opera en un àmbit social on es presenta aquest repte (stakeholder). Durant els dos cursos anteriors s'ha establert com a repte el racisme, indagant la seva presència i efectes en els joves de la ciutat de Barcelona (en col·laboració amb l'Ajuntament) un any, i col·laborant amb el Servei d'Inclusió i Diversitat de la UAB l'any següent per identificar els elements de racisme estructural al campus. Aquest curs es mantindrà aquest tema com a repte.

La dinàmica de classe consistirà en aquestes fases:

1. Presentació del repte per l'entitat col·laboradora.
2. Debat conjunt i amb convidats externs per la clarificació del repte.
3. Constitució d'equips de treball i elecció d'especialistes de cada equip.

4. Preparació de cada tema en equip, presentació i debat a classe per l'especialista.
5. Preparació i implementació per cada equip d'un treball de camp per abordar el repte.

L'activitat de l'assignatura es complementa amb seminaris pràctics en grups reduïts en els quals el procés de recerca es durà a terme utilitzant la metodologia de l'etnografia. A partir de les eines metodològiques en el camp de l'auto-etnografia, els estudiants hauran de registrar i analitzar diferents aspectes de la seva inserció cultural tenint en compte els processos de comunicació propis del seu entorn cultural. Tot això es farà a partir de l'estudi d'algunes característiques d'altres grups culturals. L'avaluació es basarà en l'assistència i la participació de classe, exercicis d'escriptura individuals obligatoris i la presentació opcional d'una assignació final al final del semestre, en què reflexionarà sobre l'experiència basada en les eines teòriques de la psicologia cultural i comunicació.

El treball autònom consistirà en el material bibliogràfic i la realització de treballs d'avaluació.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev1 Aportació personal al repte (portfoli i presentació d'especialista)	30	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17
Ev2 Aportació grupal al repte (treball de camp i informe)	40	0	0	3, 7, 11, 13, 14, 15, 16
Ev3 Informes de pràctiques	30	0	0	2, 3, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 15, 16

Les competències seran avaluades mitjançant les evidències:

- EV1 aportacions individuals. Seguiment en portfoli de l'evolució en la definició del repte, incloent-hi lectures i debats. Participació en debat de classe com a "especialista" d'un tema i responsable de la seva inclusió en el treball d'equip.
- EV2 aportacions d'equip. Treball de camp d'indagació sobre el repte i presentació informe final (oral i escrit).
- EV3 informes d'activitat en pràctiques etnogràfiques (40%)
 - Ev3a: Registre de l'activitat amb pes del 20% de la nota final. Aquesta evidència suposa el lliurament obligatori de 5 exercicis d'escriptura al llarg del semestre
 - Ev3b: Participació amb pes del 8%. S'avalua de manera continuada.
 - Ev3c: Treball de síntesi final, amb pes del 12%. El lliurament es farà la setmana 19

Per considerar un estudiant o estudianta com a avaluable, haurà d'haver complert, com a mínim, el 40% de les activitats d'avaluació.

Per superar aquesta assignatura caldrà evidenciar haver assolit les competències avaluades. S'haurà de tenir una nota igual o superior a 5 a cadascuna de les tres àrees d'avaluació. En cas de no assolir aquests requisits, la nota màxima que es pot obtenir és de 4.5 punts.

Tindrà dret a la recuperació qui, una vegada presentat a les activitats d'avaluació amb el menys 2/3 del pes

del total, hagi aconseguit una nota superior a 3,5 al conjunt de les avaluacions de l'assignatura i tingui una evidència no superada. En la recuperació de l'alumnat presentarà una nova evidència en substitució de la que hagi suspès prèviament. En el cas de les pràctiques només es podrà recuperar l'Ev3c, ja que la participació continuada a les activitats de pràctiques (Ev3a i Ev3b) no es pot substituir per cap prova puntual. La recuperació, si se supera, permet obtenir-ne un 5 de nota final.

No es preveu que l'estudiantat de 2a matrícula o posterior s'avalui mitjançant una única prova de síntesi no recuperable.

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'intel·ligència artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades, els prompts introduïts i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Retorn:

Tipus de Retorn	EV i TIPUS	SETMANA
Escrit al CV	Ev1 comentari al portfoli personal	Ev1 Entre la 6 i la 14
	Ev2 comentari a l'informe final	Ev2 setmana 18
	Ev3c rúbrica	Ev3c setmana 21
A l'aula	Ev2 comentaris orals a les presentacions	Ev2 setmana 14
	Ev3a comentaris orals a l'aula	Ev3a: setmanes 6,9, 11, 13 i 15
Tutoria		

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura s'ha elaborat subordinadament als requisits que s'exposen a les Pautas d'avaluació de les titulacions de la Facultat de Psicologia, que es poden consultar a: <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Bibliografia

Bibliografia dels seminaris de teoria:

Buraschi, Daniel & Aguilar-Idáñez, María-José (2017). Herramientas conceptuales para un antirracismo crítico-transformador. *Tabula Rasa* 26, 171-191 <https://doi.org/10.25058/20112742.193>

Castro-Gómez, Santiago (2000). *La colonialidad del saber: eurocentrismo y ciencias sociales. Perspectivas latinoamericanas*. Buenos Aires: CLACSO. Capítulo 1. Ciencias sociales, violencia epistémica y el problema de la "invención del otro" (pp. 88 - 98).

Esteban Guitart, Moisès (2010). *Geografías del desarrollo humano. Una aproximación a la psicología cultural*. Madrid: Editorial Aresta

Hall, Stuart (2019). *El triangulo funesto. Raza, etnia y nación*. Madrid: Traficantes de sueños (primera edición 2017). Capítulo: 1 Raza: el signifiante resbaladizo (pp. 45 - 60).

Lalueza, José Luis (2012). *Modelos psicológicos para la explicación de la diversidad cultural. Cultura & Educación* 24(2), 149-162 <https://doi.org/10.1174/113564012804932119>

Lance Porfilio, A., Ludwig, L. A., y Herzog, B. (2023). Contestar al racismo. Apuntes desde una crítica inmanente. *Methaodos. Revista de ciencias sociales*, 11(1), m231101a12. <http://dx.doi.org/10.17502/mrcs.v11i1.668>

Montenegro, Marisela; Ramírez, Álvaro; Planas, Francina y Álvarez, Catalina (2017). *Construint un mapa de la solidaritat a Catalunya: difractant les comprensions sobre la "crisi dels refugiats"*. Barcelona: Departament de Psicologia Social (UAB). <https://cartografiasolidaritat.cat/documents/>

Sebastiani, Luca; Cota, Ariana S.; Álvarez Veinguer, Aurora & Olmos Alcaraz, Antonia (2020). Decolonizar la investigación sobre migraciones: apuntes desde una etnografía colaborativa. *Athenea Digital*, 20(2), e2483. <https://doi.org/10.5565/rev/athenea.2483>

Bibliografia dels seminaris de pràctiques:

Barley, Nigel (1989). *El Antropólogo inocente: notas desde una choza de barro*. Barcelona: Anagrama.

Bénard, Silvia M. (Comp.) *Autoetnografía. Una metodología cualitativa*. Universidad Autónoma de Aguascalientes y El Colegio de San Luis. https://editorial.uaa.mx/catalogo/ccsh_autoetnografia_9786078652891.html

Cerruella, Emilio; Crespo, Isabel et al. (2001). *Hechos gitanos. Conversaciones con tres gitanos de Sant Roc*. Barcelona: UAB.

Lakoff, George i Johnson, Mark (1980/2017). *Metáforas de la vida cotidiana* (pp.39-90). Madrid: Cátedra.

Programari

No cal programari específic per aquesta assignatura

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	111	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	112	Català	segon quadrimestre	matí-mixt

